Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2024/6604

7.11.2024

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

σχετικά με το στρατηγικό πλαίσιο για τη δέσμευση για διεθνή συνεργασία

στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2023/1115 για τη διαθεσιμότητα στην αγορά της Ένωσης και την εξαγωγή από την Ένωση ορισμένων βασικών και παράγωγων προϊόντων που συνδέονται με την αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών

(C/2024/6604)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αποψίλωση και η υποβάθμιση των δασών συγκαταλέγονται μεταξύ των κυριότερων παραγόντων για την κλιματική αλλαγή και την απώλεια βιοποικιλότητας, τις δύο βασικές περιβαλλοντικές προκλήσεις της εποχής μας. Ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO) εκτιμά ότι δασικές εκτάσεις 420 εκατομμυρίων εκταρίων, δηλαδή εκτάσεις μεγαλύτερες από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), χάθηκαν λόγω της αποψίλωσης των δασών μεταξύ του 1990 και του 2020. Σύμφωνα με τη Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) το 23 % των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (2007-2016) προέρχεται από τη γεωργία, τη δασοκομία και άλλες χρήσεις γης ([1]). Ταυτόχρονα, ο αυξανόμενος παγκόσμιος πληθυσμός αναμένεται να αυξήσει τη ζήτηση για γεωργικές εκτάσεις και να ασκήσει πρόσθετη πίεση στα δάση, παράλληλα με άλλες τάσεις, όπως η επέκταση της βιοοικονομίας ([2]). Η εντατικοποίηση της δράσης για την καταπολέμηση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών και η αποφασιστική στροφή προς τη βιώσιμη παραγωγή σε παγκόσμιο επίπεδο θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την ανάσχεση της κλιματικής κρίσης και της κρίσης βιοποικιλότητας που απειλούν το συλλογικό μας μέλλον. Θα συμβάλει επίσης στην αντιμετώπιση της παγκόσμιας κρίσης έλλειψης ύδατος με βάση τα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία σχετικά με τη σχέση μεταξύ αποψίλωσης και βροχοπτώσεων και επιπέδων θερμοκρασίας. Επιπλέον, τα δάση παρέχουν σημαντικές υπηρεσίες οικοσυστημάτων, από τη συγκράτηση των πλημμυρών και τον καθαρισμό των υδάτων έως την παραγωγή φαρμάκων, και διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην απαλλαγή των κοινωνιών από τις ανθρακούχες εκπομπές. Η απώλεια αυτών των υπηρεσιών συχνά πλήττει περισσότερο τα φτωχότερα και πιο ευάλωτα τμήματα του πληθυσμού.

Βάσει ενός από τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) που καθορίστηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη το 2015, τον ΣΒΑ 15 ([3]), χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο δεσμεύτηκαν να σταματήσουν την αποψίλωση των δασών έως το 2020. Καθώς ο στόχος δεν επιτεύχθηκε, κατά την 26η διάσκεψη των μερών (COP26) της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC) που πραγματοποιήθηκε το 2021 στη Γλασκώβη, η ΕΕ, μαζί με άλλες 143 χώρες παραγωγής και κατανάλωσης, δεσμεύτηκε να σταματήσει και να αντιστρέψει την αποψίλωση των δασών έως το 2030. Στην COP28 στη Γλασκώβη, στο πλαίσιο του παγκόσμιου απολογισμού αναγνωρίστηκε η σημασία της ανάσχεσης της αποψίλωσης των δασών, της διατήρησης και της αποκατάστασης των δασών στο πλαίσιο των παγκόσμιων προσπαθειών μετριασμού και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέχισε τις προσπάθειές της με τις χώρες εταίρους για τη διασφάλιση της επιτυχούς μετάβασης σε αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης. Τα ανωτέρω έχουν πλέον αναγνωριστεί από τους υπουργούς της G7 για το κλίμα, την ενέργεια και το περιβάλλον κατά τη σύνοδό τους στο Τορίνο στις 29-30 Απριλίου 2024 ([4]) και από τους ηγέτες της G7 στη σύνοδο κορυφής στην Απουλία στις 12-13 Ιουνίου 2024 ([5]).

Βασική αιτία της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών είναι η επέκταση της γεωργικής γης για την παραγωγή βασικών προϊόντων όπως σόγια, βοοειδή, φοινικέλαιο, ξυλεία, κακάο, καουτσούκ και καφές. Ως σημαντική οικονομία και ως καταναλωτής των εν λόγω βασικών προϊόντων, η ΕΕ αναγνωρίζει την εν μέρει ευθύνη της για την αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών παγκοσμίως καθώς και το αντίστοιχο καθήκον να συμβάλει στην ανάσχεση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών. Τα ισχυρά μέτρα από την πλευρά της ζήτησης αποτελούν επίσης σημαντικό συμπλήρωμα των μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί από την πλευρά της προσφοράς. Χωρίς αυτά, θα υπήρχε κίνδυνος η ζήτηση για προϊόντα που συνδέονται με την αποψίλωση των δασών να συνεχίσει να προωθεί την παραγωγή και να υπονομεύει τις προσπάθειες από την πλευρά της προσφοράς.

Επιπλέον, σύμφωνα με τη στρατηγική Global Gateway, η ΕΕ έχει δεσμευτεί να επιδιώξει πιο ανθεκτικές συνδέσεις με τον κόσμο, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, υψηλότερων κοινωνικών και περιβαλλοντικών προτύπων και πιο βιώσιμων αξιακών αλυσίδων.

([1]) Περίπου το 11 % των συνολικών εκπομπών CO2 προέρχεται από τη δασοκομία και άλλες χρήσεις γης, κυρίως από την αποψίλωση των δασών, ενώ το υπόλοιπο 12 % είναι άμεσες εκπομπές από τη γεωργική παραγωγή, όπως η κτηνοτροφία και τα λιπάσματα.

([2]) Όπως επισημαίνεται στη στρατηγική της Επιτροπής για τη βιοοικονομία: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/environment/bioeconomy/bioeconomy-strategy_el.

([3]) ΣΒΑ 15.2: «Έως το 2020 να προωθηθεί η βιώσιμη διαχείριση όλων των τύπων δασών, ο τερματισμός της αποψίλωσης, η αποκατάσταση των υποβαθμισμένων δασών και η ουσιαστική αύξηση της δάσωσης και της αναδάσωσης παγκοσμίως».

([4]) https://www.g7italy.it/wp-content/uploads/G7-Climate-Energy-Environment-Ministerial-Communique_Final.pdf.

([5]) https://www.g7italy.it/wp-content/uploads/Apulia-G7-Leaders-Communique.pdf.

2. **Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΜΗΔΕΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΙΛΩΣΗΣ**

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπόνησε τον κανονισμό της ΕΕ για τις αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης (EUDR) ([6]) με βάση την ανακοίνωση του 2019 με τίτλο «Εντατικοποίηση της δράσης της ΕΕ για την προστασία και την αποκατάσταση των δασών του πλανήτη». Ο EUDR άρχισε να ισχύει στις 29 Ιουνίου 2023 και θα αρχίσει να εφαρμόζεται στις 30 Δεκεμβρίου 2024 (30 Ιουνίου 2025 για τους φορείς εκμετάλλευσης που είναι πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις).

Ο EUDR είναι η πρώτη νομοθεσία του είδους της που έχει στόχο την εξάλειψη της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών που προκαλούνται από την παραγωγή και την κατανάλωση της ΕΕ. Αποτελεί βασικό εργαλείο για την εκπλήρωση των παγκόσμιων δεσμεύσεων που κατοχυρώνονται στους ΣΒΑ, στη συμφωνία του Κουνμίνγκ-Μόντρεαλ για τη βιοποικιλότητα, καθώς και στη συμφωνία του Παρισιού.

Ο EUDR εφαρμόζεται ισότιμα σε επιλεγμένα βασικά και παράγωγα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ και εξάγονται από την αγορά της ΕΕ, και έχει σχεδιαστεί με σκοπό να διασφαλίζει την ίση μεταχείριση και την απαγόρευση των διακρίσεων βάσει των κανόνων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Όλοι οι φορείς εκμετάλλευσης που αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση της αγοράς της ΕΕ σε βασικά και παράγωγα προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού θα πρέπει να εφαρμόζουν πρακτικές παραγωγής μηδενικής αποψίλωσης και διαφάνεια της αλυσίδας εφοδιασμού. Καθώς η ζήτηση για προϊόντα μηδενικής αποψίλωσης αυξάνεται παγκοσμίως, ο EUDR αποτελεί επιχειρηματική ευκαιρία για την ενίσχυση του εμπορίου προϊόντων μηδενικής αποψίλωσης και την τόνωση των ευκαιριών για βιώσιμους φορείς σε ολόκληρο τον κόσμο.

Στο πλαίσιο των προσπαθειών για τη διευκόλυνση της εφαρμογής του κανονισμού, την επίτευξη των στόχων του και τη διασφάλιση δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς μετάβασης σε νόμιμες αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης, το άρθρο 30 του κανονισμού προβλέπει ισχυρή διεθνή συνεργασία και δέσμευση βάσει ειδικού στρατηγικού πλαισίου. Το άρθρο 30 παράγραφος 1 του EUDR ορίζει τα εξής:

«η Επιτροπή, εξ ονόματος της Ένωσης, και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη συνεργάζονται σε συντονισμένη προσέγγιση με τις χώρες παραγωγής και τμήματα των χωρών αυτών, που αφορά ο παρών κανονισμός, ιδίως με αυτές που χαρακτηρίζονται ως υψηλού κινδύνου σύμφωνα με το άρθρο 29, μέσω υφιστάμενων και μελλοντικών εταιρικών σχέσεων και άλλων συναφών μηχανισμών συνεργασίας με στόχο την από κοινού αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών. Η Επιτροπή αναπτύσσει συνολικό στρατηγικό πλαίσιο της Ένωσης για την εν λόγω συνεργασία και εξετάζει τη δυνατότητα κινητοποίησης σχετικών ενωσιακών μέσων.»

Ως εκ τούτου, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη συνεργασία με τις χώρες παραγωγής για τη διευκόλυνση της εφαρμογής του EUDR, λαμβανομένων, μεταξύ άλλων, υπόψη των σχετικών πρωτοβουλιών βιωσιμότητας και των βέλτιστων πρακτικών σε εθνικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο.

Παράλληλα, η ΕΕ εντείνει τη συνεργασία της με άλλες σημαντικές χώρες κατανάλωσης βασικών προϊόντων που συμβάλλουν στην αποψίλωση των δασών με αποτελεσματικά μέτρα από την πλευρά της ζήτησης που μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη του στόχου του 2030. Η ΕΕ επιδιώκει επίσης την ενίσχυση του διαλόγου σχετικά με τις πολιτικές και τις δράσεις για την ανάσχεση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών στα σχετικά πολυμερή φόρουμ.

Η ΕΕ είναι προσηλωμένη στην αποτελεσματική εφαρμογή του EUDR, μέσω διαλόγου και σε συνεργασία με τις χώρες παραγωγής. Ως εκ τούτου, η ΕΕ ενέτεινε τις προσπάθειές της για ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα διάφορα βασικά στοιχεία του EUDR, ιδίως στο πλαίσιο της ειδικής πολυμερούς πλατφόρμας φορέων και μέσω τεχνικών συζητήσεων με τις χώρες παραγωγής και τα ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ άλλων μέσω των αντιπροσωπειών της ΕΕ. Η ΕΕ διαθέτει επίσης διάφορα εργαλεία στήριξης για να βοηθήσει τα ενδιαφερόμενα μέρη που υπόκεινται στους κανόνες του παρόντος κανονισμού να προετοιμαστούν για τις υποχρεώσεις τους. Σε αυτά συγκαταλέγονται τα εξής:

α) Το **έγγραφο με συχνές ερωτήσεις** (FAQ) ([7]) (το οποίο επικαιροποιείται τακτικά) έχει ως στόχο την παροχή διευκρινίσεων σχετικά με διάφορες διατάξεις του EUDR.

([6]) Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2023, για τη διαθεσιμότητα στην αγορά της Ένωσης και την εξαγωγή από την Ένωση ορισμένων βασικών και παράγωγων προϊόντων που συνδέονται με την αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 995/2010 (ΕΕ L 150 της 9.6.2023, p. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj).

([7]) https://environment.ec.europa.eu/publications/frequently-asked-questions-deforestation-regulation_el.

β) Οι **επίσημες κατευθυντήριες γραμμές** θα αποσαφηνίσουν ορισμένες βασικές πτυχές της εφαρμογής του EUDR, ιδίως όσον αφορά τον ορισμό της «γεωργικής χρήσης», την πιστοποίηση, τη νομιμότητα και άλλα θέματα που έθεσαν τα ενδιαφερόμενα μέρη στην ΕΕ και παγκοσμίως.

γ) Το **παρατηρητήριο της ΕΕ για την αποψίλωση των δασών**, ένα δωρεάν εργαλείο ([8]) που προτείνει η Επιτροπή, επιτρέπει σε κάθε χρήστη να έχει πρόσβαση σε επιστημονικά δεδομένα σχετικά με τη δασική κάλυψη του πλανήτη (βλ. περισσότερες λεπτομέρειες στην ενότητα 5.5).

Επιπλέον, το άρθρο 29 παράγραφος 3 του κανονισμού ορίζει ότι ο χαρακτηρισμός των χωρών χαμηλού κινδύνου και των χωρών υψηλού κινδύνου (ή τμημάτων των χωρών αυτών) «*βασίζεται σε αντικειμενική και διαφανή αξιολόγηση από την Επιτροπή, η οποία λαμβάνει υπόψη τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία και διεθνώς αναγνωρισμένες πηγές*». Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ αποδίδει μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος αξιολόγησης των κινδύνων, το οποίο θα βασίζεται σε μια ορθή μεθοδολογία για την παραγωγή αξιόπιστων, επαληθεύσιμων και αξιόπιστων δεδομένων βάσει ολοκληρωμένης αξιολόγησης ποσοτικών και ποιοτικών πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφοι 3 και 4 του κανονισμού. Η ΕΕ δεσμεύεται επίσης να εντείνει τον διάλογο και τη συνεργασία της με τις χώρες που θεωρούνται υψηλού κινδύνου ή διατρέχουν υψηλό κίνδυνο στο πλαίσιο των προσπαθειών μείωσης των επιπέδων κινδύνου τους (βλ. παράρτημα).

Το παρόν έγγραφο καθορίζει το παρόν στρατηγικό πλαίσιο, το οποίο θα αποτελέσει τη βάση για την ειδική ανά χώρα ανάλυση, κατά περίπτωση.

3. ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΨΙΛΩΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Ο γενικός στόχος του στρατηγικού πλαισίου δέσμευσης είναι να στηρίξει τις εργασίες **σε συνεργασία με χώρες και ενδιαφερόμενα μέρη σε ολόκληρο τον κόσμο**, με βάση ορισμένες καθιερωμένες αρχές και σε όλες τις σχετικές αξιακές αλυσίδες, στο πλαίσιο προσπαθειών για την από κοινού αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών, εντός του πεδίου εφαρμογής του EUDR, αλλά και πέραν αυτού.

Οι ειδικοί στόχοι του πλαισίου περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

— Ενίσχυση του διμερούς, περιφερειακού, διεθνούς και πολυμερούς διαλόγου και της συνεργασίας σχετικά με πολιτικές και δράσεις για την ανάσχεση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών, συμπεριλαμβανομένων της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης των δασών, καθώς και της βιώσιμης χρήσης της γης, της παραγωγής, της μεταποίησης, της κατανάλωσης και του εμπορίου βασικών προϊόντων.

— Ενίσχυση της συνεργασίας με τις επηρεαζόμενες τρίτες χώρες με σκοπό την παροχή οικονομικών κινήτρων για τη διατήρηση των δασών και την ενίσχυση των επενδύσεων σε βιώσιμες αλυσίδες εφοδιασμού.

— Υποστήριξη των χωρών και των περιφερειών παραγωγής, ιδίως εκείνων με μικρότερη ικανότητα και υψηλή έκθεση στην αποψίλωση των δασών, ώστε να διευκολυνθεί η μετάβασή τους σε νόμιμες αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης.

— Συνέχιση της συνεργασίας με άλλες χώρες κατανάλωσης για την προώθηση της θέσπισης φιλόδοξων απαιτήσεων ώστε να ελαχιστοποιηθεί η συμβολή των εν λόγω χωρών στην αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών.

Στο πλαίσιο αυτό, το πλαίσιο περιγράφει γενικά τις βασικές ανάγκες και προτεραιότητες για τη συνεργασία με τρίτες χώρες με σκοπό την ενημέρωση, κατά περίπτωση, των σχεδίων και των στρατηγικών συνεργασίας των κρατών μελών και των ιδρυμάτων αναπτυξιακής χρηματοδότησης (DFI). Έχει επίσης ως στόχο να συμβάλει στην καθοδήγηση της πιθανής ανάπτυξης κατάλληλων μέσων που θα μπορούσαν να εξεταστούν για τη σχετική στήριξη της εφαρμογής του EUDR.

([8]) https://forest-observatory.ec.europa.eu/.

Με το πλαίσιο ανοίγεται επίσης ο δρόμος ώστε η ΕΕ και τα κράτη μέλη της να συνεχίσουν τη συμμετοχή τους στα σχετικά πολυμερή φόρουμ, όπως η σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα (ΣΒΠ), η σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC), η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερήμωσης (UNCCD), ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (FAO), η Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEA), το φόρουμ των Ηνωμένων Εθνών για τα δάση, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ), καθώς και οι G7 και G20 και ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Γενικός στόχος είναι η προώθηση μιας κοινής αντίληψης σχετικά με την ανάγκη για παγκόσμια μετάβαση σε βιώσιμη γεωργική παραγωγή μηδενικής αποψίλωσης, για ενισχυμένη βιώσιμη διαχείριση των δασών, για την ανάπτυξη διαφανών βιώσιμων αλυσίδων εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης και για τη δημιουργία υποστηρικτικών πολιτικών στο πλαίσιο αυτό. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα συνεχίσουν επίσης τις προσπάθειές τους και θα συνεργαστούν από κοινού με εταίρους σε παγκόσμιο επίπεδο για τον προσδιορισμό και την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με ισχυρά πρότυπα και ορισμούς που διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας των δασών και άλλων φυσικών οικοσυστημάτων και των συναφών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

4. **ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΨΙΛΩΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ**

Οι ακόλουθες **8 βασικές αρχές** θα αποτελέσουν οδηγό για την εφαρμογή του πλαισίου από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της:

1) **Συνέχιση του διαλόγου και της συνεργασίας με τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες** για την ανταλλαγή πρακτικών και προσπαθειών και τη στήριξή τους στη δημιουργία ευνοϊκών περιβαλλόντων για μια δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς μετάβαση σε αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης, με βάση υφιστάμενους και μελλοντικούς μηχανισμούς, όπως διαρθρωμένους διαλόγους, διοικητικές ρυθμίσεις, υφιστάμενες συμφωνίες ή διατάξεις αυτών. Η δέσμευση θα περιλαμβάνει επίσης άλλες δράσεις για τη στήριξη των χωρών εταίρων όσον αφορά τη μετάβαση προς πιο διαφανείς αλυσίδες εφοδιασμού, τη δημιουργία νέων ή υφιστάμενων συστημάτων ιχνηλασιμότητας για τη διασφάλιση νέων προτύπων και τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών παράλληλα με την αλυσίδα εφοδιασμού. Θα περιλαμβάνεται η ανάδειξη ορθών πρακτικών στον ψηφιακό τομέα, ιδίως όσον αφορά λύσεις ιχνηλασιμότητας μέσω γεωεντοπισμού, στην πολυμερή πλατφόρμα φορέων για την προστασία και την αποκατάσταση των δασών του πλανήτη. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις χώρες που ταξινομούνται ή κινδυνεύουν να ταξινομηθούν ως υψηλού κινδύνου όσον αφορά την αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών σύμφωνα με το άρθρο 29 (αξιολόγηση των χωρών).

2) **Υποστήριξη για ενέργειες επικεντρωμένες** στη διατήρηση, την αποκατάσταση και τη βιώσιμη χρήση των δασών, την ανάσχεση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών και τη μετάβαση σε βιώσιμες μεθόδους παραγωγής, κατανάλωσης, επεξεργασίας και εμπορίας των βασικών προϊόντων. Περιλαμβάνονται οι πρακτικές βιώσιμης χρήσης της γης και τα συστήματα ιχνηλασιμότητας, καθώς και η πρόσβαση των μικροκαλλιεργητών στις αγορές, τη χρηματοδότηση και την τεχνολογία.

3) **Αξιοποίηση των διδαγμάτων που αντλήθηκαν και των καθιερωμένων ορθών πρακτικών** σε όλες τις χώρες παραγωγής και κατανάλωσης, συμπεριλαμβανομένων επιτυχημένων έργων συνεργασίας της ΕΕ, πρωτοβουλιών και σχετικών βέλτιστων πρακτικών, όπως σε σχέση με την καταπολέμηση της παράνομης υλοτομίας, της πρωτοβουλίας της ΕΕ για το βιώσιμο κακάο, των υφιστάμενων συστημάτων πιστοποίησης και επαλήθευσης από τρίτους, συμπεριλαμβανομένης της ιχνηλασιμότητας.

4) **Προώθηση της συμμετοχής** σε επίπεδο χώρας όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών που μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο στην επιδίωξη της βιώσιμης γεωργίας, της διαχείρισης των δασών και των αλυσίδων εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης στις χώρες παραγωγής και κατανάλωσης. Στα εν λόγω ενδιαφερόμενα μέρη περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι εθνικές και τοπικές αρχές, ο ιδιωτικός τομέας, συμπεριλαμβανομένων των μικροκαλλιεργητών και των ενώσεων παραγωγών, η κοινωνία των πολιτών, οι τοπικές κοινότητες και οι αυτόχθονες πληθυσμοί.

5) **Προσέγγιση με επίκεντρο τα ανθρώπινα δικαιώματα** για την προστασία των δικαιωμάτων που συνδέονται με την αποψίλωση ή την υποβάθμιση των δασών, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών, των τοπικών κοινοτήτων και των δικαιούχων εθιμικών δικαιωμάτων κατοχής, καθώς και για την προώθηση του ρόλου τους στην προστασία των δασών.

6) **Διαφάνεια και πρόσβαση σε πληροφορίες**. Περιλαμβάνεται η συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων, η πρόσβαση του κοινού σε σχετικά έγγραφα που σχετίζονται με τις αλυσίδες εφοδιασμού δασών και γεωργικών προϊόντων και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη (πρόσβαση σε διοικητικές ή δικαστικές διαδικασίες για την επανεξέταση των αποφάσεων, πράξεων ή παραλείψεων των αρχών).

7) **Συνέργειες με άλλες πρωτοβουλίες πολιτικής της ΕΕ**, όπως αυτές που επικεντρώνονται στην αναγκαστική εργασία, τη βιώσιμη χρηματοδότηση, την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα, καθώς και με ευρύτερες περιβαλλοντικές πολιτικές και τη στρατηγική Global Gateway της ΕΕ.

8) **Συντονισμός με τους σχετικούς αναπτυξιακούς εταίρους** για τη διευκόλυνση της συμπληρωματικότητας και της αμοιβαίας ενίσχυσης της στήριξης.

5. ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΡΑΣΗΣ

Στο πλαίσιο προσπαθειών για τη διευκόλυνση της μετάβασης σε παγκόσμια αξιακή αλυσίδα μηδενικής αποψίλωσης και ευθυγραμμιζόμενη με τους στόχους της στρατηγικής Global Gateway της ΕΕ, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνεργάζονται για την ανάπτυξη της απαραίτητης στήριξης και του συντονισμού για τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης χωρίς αποκλεισμούς σε νόμιμες αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης προς και από την ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, προσδιορίστηκαν πέντε ευρείς τομείς αναγκών που έχουν προτεραιότητα. Αυτοί είναι ενδεικτικοί και θα αναλυθούν λεπτομερέστερα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο:

5.1. Στήριξη των μικροκαλλιεργητών

Οι μικροκαλλιεργητές προμηθεύουν σημαντικό μερίδιο της παγκόσμιας παραγωγής αρκετών από τα βασικά και παράγωγα προϊόντα του EUDR. Οι νομικές υποχρεώσεις του EUDR ισχύουν για τους φορείς εκμετάλλευσης και τους εμπόρους που διαθέτουν και καθιστούν διαθέσιμα προϊόντα στην αγορά της ΕΕ. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι φορείς εκμετάλλευσης θα χρειαστούν πληροφορίες από προηγούμενα τμήματα των αλυσίδων εφοδιασμού, μπορεί να ζητήσουν από τους μικροκαλλιεργητές να παράσχουν περιορισμένο σύνολο πληροφοριών. Τα κύρια καθήκοντα των παραγωγών είναι να διασφαλίζουν τη νομιμότητα της παραγωγής, να μη μετατρέπουν τις δασικές εκτάσεις τους σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, και να παρέχουν τα δεδομένα γεωεντοπισμού, τα οποία μπορούν να αποκτηθούν με ελάχιστα βασικά τεχνικά μέσα και χρειάζεται να καθοριστούν μόνο μία φορά. Δεν υποχρεούνται να διενεργούν έλεγχο δέουσας επιμέλειας.

Κατά περίπτωση, και σύμφωνα με τις καθορισμένες προτεραιότητες συνεργασίας της ΕΕ, η ΕΕ και τα κράτη μέλη στηρίζουν τη συμπερίληψη των μικροκαλλιεργητών σε αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης. Οι απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας του EUDR αναμένεται να ωφελήσουν τους μικροκαλλιεργητές μέσω της μείωσης της πολυπλοκότητα της αλυσίδας εφοδιασμού, μέσω του ανοίγματος νέων ευκαιριών στην αγορά και της επίτευξης δικαιότερων τιμών.

Οι πιθανές δράσεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τεχνική βοήθεια και κατάρτιση, π.χ. σχετικά με βιώσιμες γεωργικές πρακτικές και πρακτικές χρήσης γης και την ιχνηλασιμότητα, καθώς και πρόσβαση σε χρηματοδότηση και σχετικό εξοπλισμό / σχετική τεχνολογία.

Η ΕΕ θα επιδιώξει επίσης να συμπεριλάβει τους μικροκαλλιεργητές και/ή να προωθήσει τα συμφέροντά τους στους διμερείς διαλόγους της ΕΕ με τις αρμόδιες αρχές των χωρών εταίρων και στα ειδικά μέτρα στήριξης, όπως η πρωτοβουλία «Ομάδα Ευρώπη» για τις αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης (βλ. κατωτέρω 6.2.1).

Πλαίσιο 1: AL-INVEST VERDE

Το πρόγραμμα AL-INVEST VERDE ([9]) είναι ένα μακροχρόνιο χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ πρόγραμμα που υλοποιεί δράσεις σε 12 χώρες της Λατινικής Αμερικής. Στην τρέχουσα έκτη έκδοσή του, το πρόγραμμα στηρίζει τη μετάβασή τους προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, πιο αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και πιο κυκλική, ενώ παράλληλα διευκολύνει βιώσιμα μοντέλα παραγωγής. Περιλαμβάνει τρεις κύριες συνιστώσες: 1) Καινοτομία και πράσινη μετάβαση των ΜΜΕ, 2) Τεχνική βοήθεια στον δημόσιο τομέα, 3) Χρήση της διανοητικής ιδιοκτησίας για βιώσιμη ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο της συνιστώσας για τις ΜΜΕ, για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βοηθά τις ΜΜΕ να επεκτείνουν τις δυνατότητες εμπορικής προώθησης στο πλαίσιο των νέων προτύπων και κανονισμών της ΕΕ, μέσω της μετάβασης σε πιο καθαρά και πιο αποδοτικά προϊόντα, πιο καθαρές και πιο αποδοτικές διαδικασίες και υπηρεσίες, ενώ οι χώρες υιοθετούν πιο βιώσιμα καταναλωτικά πρότυπα.

Πλαίσιο 2: Συνεργασία στο πλαίσιο του EUDR στη Νοτιοανατολική Ασία

Το έργο «Συνεργασία με την Ινδονησία, τη Μαλαισία, το Λάος, την Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ για την προώθηση της καλύτερης κατανόησης και της ανάπτυξης ικανοτήτων σχετικά με την προσέγγιση της ΕΕ για μείωση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών για την οποία φέρει ευθύνη η ΕΕ» (συνεργασία στο πλαίσιο του EUDR ([10])) επικεντρώνεται στον διάλογο και την κατάρτιση με πολιτικούς φορείς, μικροκαλλιεργητές, τον ιδιωτικό τομέα και την κοινωνία των πολιτών σχετικά με τις βασικές απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας του EUDR στη Νοτιοανατολική Ασία.

5.2. **Στήριξη για την ανάπτυξη συστημάτων ιχνηλασιμότητας υψηλών προδιαγραφών.**

Σε συνδυασμό με τα συστήματα πιστοποίησης και επαλήθευσης από τρίτους, τα συστήματα ιχνηλασιμότητας υψηλού επιπέδου μπορούν να διευκολύνουν τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων με τις σχετικές απαιτήσεις πρόσβασης στην αγορά, αναγνωρίζοντας παράλληλα τις προσπάθειες που καταβάλλονται επιτόπου. Η ΕΕ μπορεί να συμμετάσχει σε διάλογο και τεχνική συνεργασία σε εθνικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη. Θα πρέπει να βασίζεται σε διαφανή ανταλλαγή πληροφοριών, δεδομένων και βέλτιστων πρακτικών. Στόχος είναι ο εντοπισμός, η ανάπτυξη και/ή η ενίσχυση των σχετικών συστημάτων, με έμφαση στη διαφάνεια και την ιχνηλασιμότητα, καθώς και η διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής και διαλειτουργικότητάς τους.

Η ΕΕ στηρίζει τις χώρες εταίρους στην ενίσχυση των υφιστάμενων συστημάτων ιχνηλασιμότητας υψηλών προδιαγραφών, με έμφαση στις αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης με βάση τους ορισμούς και τη νομιμότητα του FAO. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ μπορεί να χρηματοδοτήσει κοινές αναλύσεις με χώρες εταίρους (κατόπιν αιτήματος) για τον εντοπισμό κενών, μαζί με βασικές συστάσεις για περαιτέρω ενέργειες ευθυγράμμισης, με σκοπό τη διευκόλυνση της συλλογής πληροφοριών για όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.

Διάφορα προγράμματα στο πλαίσιο της παγκόσμιας πρωτοβουλίας «Ομάδα Ευρώπη» για τις αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης, όπως το SAFE, η πρωτοβουλία για το βιώσιμο κακάο και το AL INVEST Verde, παρέχουν ήδη συγκεκριμένη στήριξη στα εθνικά και τοπικά συστήματα ιχνηλασιμότητας στις χώρες εταίρους.

([9]) https://alinvest-verde.eu/en_gb/
([10]) https://zerodeforestationhub.eu/projects/eudr-engagement/

Το πρόγραμμα «**Βιώσιμη γεωργία για δασικά οικοσυστήματα**» **(SAFE),** το οποίο χρηματοδοτείται από την ΕΕ, τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες, παρέχει στήριξη σε συστήματα ιχνηλασιμότητας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο σε διάφορες χώρες παραγωγής. Στη Βραζιλία, το SAFE στηρίζει την ανάπτυξη ενός συστήματος ιχνηλασιμότητας στον τομέα των βοοειδών μέσω διαδικασίας πολυμερούς διαλόγου στο πλαίσιο του «Συνασπισμού της Βραζιλίας για το κλίμα, τα δάση και τη γεωργία». Επιπλέον, το SAFE έχει ως στόχο να στηρίξει το Υπουργείο Γεωργίας της Βραζιλίας στην εφαρμογή της εθνικής πλατφόρμας ιχνηλασιμότητας εμπορευμάτων «AgroBrasil + Sustentável».

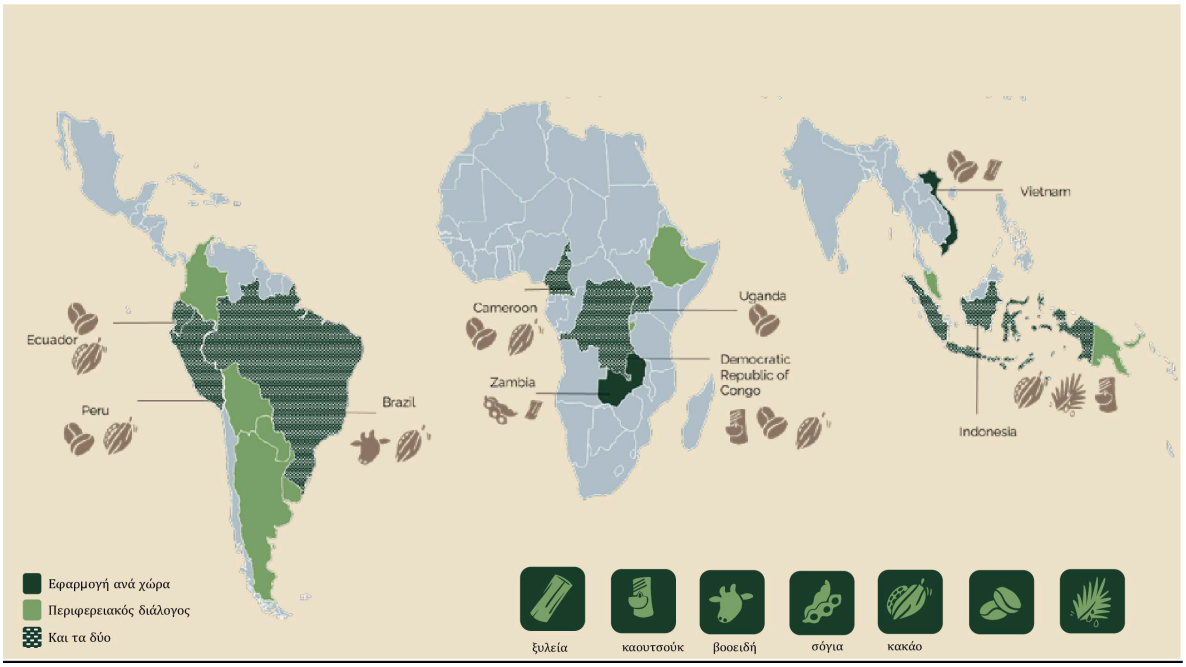

5.3. **Μετάβαση σε βιώσιμη παραγωγή βασικών προϊόντων και χρήση γης**

Η αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης γεωργικής γης και η μετάβαση σε πιο βιώσιμες μεθόδους γεωργικής παραγωγής μπορούν να επιταχύνουν την καταπολέμηση της αποψίλωσης των δασών. Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να αναπτύξει και να στηρίξει την εφαρμογή καινοτόμων και/ή εναλλακτικών πρακτικών που επιτυγχάνουν ισορροπία μεταξύ της προστασίας των οικοσυστημάτων και της κάλυψης της παγκόσμιας ζήτησης για βασικά γεωργικά προϊόντα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδοτεί ήδη ευρύ φάσμα προγραμμάτων και έργων που έχουν ως στόχο τη στήριξη των χωρών εταίρων κατά τη μετάβασή τους σε βιώσιμη γεωργική παραγωγή μηδενικής αποψίλωσης, μεταξύ άλλων με την παροχή τεχνικής βοήθειας και την ανάπτυξη ικανοτήτων στους μικροκαλλιεργητές.

Πλαίσιο 3: Πρωτοβουλία της ΕΕ για το βιώσιμο κακάο

Η **πρωτοβουλία της ΕΕ για το βιώσιμο κακάο** ([11]), η οποία δρομολογήθηκε το 2020, είναι ένας πολυμερής διάλογος μεταξύ της ΕΕ, της Ακτής Ελεφαντοστού, της Γκάνας και του Καμερούν σχετικά με την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα στον τομέα του κακάο. Πρόκειται για εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ που διαρθρώνεται γύρω από δύο βασικούς πυλώνες:

1. έναν συμμετοχικό πολυμερή διάλογο, με τίτλο «**Cocoa Talks**» [συνομιλίες για το κακάο], τον οποίο διοργανώνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επίτευξη συναίνεσης και τον προσδιορισμό δράσεων προτεραιότητας για τον τομέα.

2. χρηματοδοτική και τεχνική στήριξη κυρίως μέσω ενός **περιφερειακού προγράμματος για το βιώσιμο κακάο** (SCP), ενός προγράμματος ύψους 25 εκατ. €EUR για την Ακτή Ελεφαντοστού, τη Γκάνα και το Καμερούν, ώστε να εξασφαλιστούν οι αναγκαίοι πόροι για την επίτευξη προόδου στα σημεία δράσης που καθορίζονται μέσω του πολυμερούς διαλόγου. Το πρόγραμμα συμπληρώθηκε με περαιτέρω πόρους σε επίπεδο χώρας. Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν την ανάπτυξη ικανοτήτων για την παρακολούθηση της αποψίλωσης των δασών, την ανάπτυξη συστημάτων ιχνηλασιμότητας, τη βελτίωση των δημόσιων/ιδιωτικών προτύπων και την πιστοποίηση για την παραγωγή κακάο, καθώς και την αξιολόγηση συγκεκριμένων γεωργικών πρακτικών, όπως η γεωργοδασοκομία.

Ο διάλογος περατώθηκε τον Ιούνιο του 2022 με την έγκριση από τα ενδιαφερόμενα μέρη του χάρτη πορείας για το βιώσιμο κακάο και τη δημιουργία ενός χάρτη πορείας «Συμμαχία για το βιώσιμο κακάο».

5.4. **Συμμετοχή σε ρυθμιστικά μέτρα και περιβαλλοντικά πρότυπα σε παγκόσμιο επίπεδο**

Ο διάλογος πολιτικής με άλλες μεγάλες καταναλωτικές αγορές για την προώθηση παρόμοιων πολιτικών θα είναι απαραίτητος για την επίτευξη του απώτερου στόχου της ανάσχεσης της αποψίλωσης των δασών σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ΕΕ συνεργάζεται στενά με τις χώρες-εταίρους κατανάλωσης και τους παράγοντες της αλυσίδας εφοδιασμού τους στις προσπάθειες για την επίτευξη των κοινών στόχων ανάσχεσης της αποψίλωσης των δασών σε πολυμερή φόρουμ. Αυτό επιτυγχάνεται με τον εντοπισμό και την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών και τεχνολογιών, ρυθμιστικών μέτρων, υψηλότερων περιβαλλοντικών προτύπων, δέουσας επιμέλειας και εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, καθώς και με πιθανή κοινή στήριξη του ρόλου των μικροκαλλιεργητών στις αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης των δασών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ αποσκοπεί στην προώθηση της καλύτερης κατανόησης της προσέγγισης της ΕΕ για την καταπολέμηση της αποψίλωσης των δασών, καθώς και στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την ανάγκη ενίσχυσης των αλυσίδων εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης σε παγκόσμιο επίπεδο με βάση διεθνώς χρησιμοποιούμενους ορισμούς, όπως αυτοί του FAO, με σκοπό την εκπλήρωση κοινών διεθνών δεσμεύσεων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα. Η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει επίσης μέσα που στηρίζουν τις δημόσιες διοικήσεις, ιδίως όσον αφορά την προσέγγιση, την εφαρμογή και την επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ, καθώς και τη διευκόλυνση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών της ΕΕ με χώρες εταίρους που βελτιώνουν τα περιβαλλοντικά πρότυπα. Για παράδειγμα, τα μέσα της ΕΕ για τη δημιουργία μέσων TAIEX (μέσο τεχνικής βοήθειας και ανταλλαγής πληροφοριών) ([12]) και αδελφοποίησης ([13]), τα οποία φέρνουν σε επαφή εμπειρογνώμονες του δημόσιου τομέα από τα κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες εταίρους μέσω δραστηριοτήτων μεταξύ ομοτίμων.

5.5. **Ανάπτυξη γνώσεων και καινοτομίας**

Στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαισίου της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία, η ΕΕ αποσκοπεί στη δημιουργία νέων γνώσεων και επιστημονικών δεδομένων, καθώς και στην ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων και τεχνολογιών που μπορούν να διευκολύνουν τη μετάβαση σε βιώσιμη γεωργική παραγωγή, βιώσιμη χρήση της γης και αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης, να επιταχύνουν την καταπολέμηση της αποψίλωσης των δασών σε ολόκληρο τον κόσμο και να τονώσουν μια κυκλική βιώσιμη βιοοικονομία.

([11]) https://africa-knowledge-platform.ec.europa.eu/story_life_cycle.
([12]) https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/taiex_el.
([13]) https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/twinning_el.

Ειδικότερα, η ΕΕ έχει δημιουργήσει **το παρατηρητήριο της ΕΕ για την αποψίλωση** ([14]) **και την υποβάθμιση των δασών** υπό την καθοδήγηση του Κοινού Κέντρου Ερευνών (JRC). Το παρατηρητήριο παρέχει προσβάσιμα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με τις αλλαγές στην παγκόσμια δασική κάλυψη και το εμπόριο των εμπορευμάτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του EUDR, με τα οποία θα μπορούσαν να ενημερώνονται οι δημόσιοι φορείς, οι καταναλωτές και ο ιδιωτικός τομέας. Οι χάρτες που καταρτίζει το παρατηρητήριο δεν έχουν νομική αξία, αλλά αποτελούν πολύτιμο εργαλείο στήριξης για την αξιολόγηση των κινδύνων και για την παροχή βοήθειας στους φορείς εκμετάλλευσης ώστε να συμμορφώνονται με τον EUDR, χωρίς ωστόσο να τους απαλλάσσει από το καθήκον να διενεργούν έλεγχο δέουσας επιμέλειας. Το παρατηρητήριο βασίζεται και θα συνεχίσει να βασίζεται σε ήδη υφιστάμενα εργαλεία παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων του Copernicus και άλλων δημόσια ή ιδιωτικά διαθέσιμων πηγών, καθώς και σε στενή ανταλλαγή και συνεργασία με τις χώρες εταίρους σχετικά με αποδεικτικά στοιχεία. Θα επιδιώξει επίσης συνέργειες με άλλες σχετικές εξελίξεις σε επίπεδο πολιτικής, όπως η νομοθεσία της ΕΕ για την παρακολούθηση των δασών και το σύστημα πληροφοριών για τα δάση στην Ευρώπη (FISE).

Πλαίσιο 4: Επιτυχημένα παραδείγματα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο 'Ερευνας που χρηματοδοτούνται από τα προγράμματα-πλαίσια έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη»

Στο έργο INCLUDE ([15]) (2016-2021) αναλύθηκε ο αντίκτυπος που έχει η αποψίλωση των δασών σε περιθωριοποιημένες ομάδες, όπως οι μικροκαλλιεργητές και οι αυτόχθονες κοινότητες, με έμφαση στην περιοχή Chaco Salteno της Αργεντινής.

Στο έργο FORESTPOLICY ([16]) (2021-2026) εξετάζεται εάν οι εταιρικές πολιτικές για τον τερματισμό της αποψίλωσης των δασών συμβάλλουν στην επιβράδυνση της αποψίλωσης των δασών και εάν η περιβαλλοντική αποτελεσματικότητα έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των φτωχότερων γεωργών ή εάν τους ωφελεί. Το εν λόγω έργο επιδιώκει επίσης να προσδιορίσει τους λόγους για τους οποίους οι πολιτικές για την αλυσίδα εφοδιασμού επιτυγχάνουν ή αποτυγχάνουν.

Στο έργο SUSTAINFOREST ([17]) (2021-2026) αναλύονται οι διαδραστικοί ρόλοι των οικολογικά και οικονομικά σημαντικών δασικών εκτάσεων στα αγροτικά τοπία των τροπικών δασών και των ζωνών σαβάνας στο Τόγκο, το Μπενίν, τη Νιγηρία και το Καμερούν.

6. **ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

6.1. **Προβολή και διάλογος**

Για την τήρηση των αρχών και την επίτευξη των στόχων του πλαισίου, η ΕΕ θα καταστήσει τον EUDR και την ευρύτερη καταπολέμηση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών σε παγκόσμιο επίπεδο αναπόσπαστο μέρος του έργου και των προσπαθειών της πράσινης διπλωματίας της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ, κατά πρώτο και κύριο λόγο, θα επιδιώξει έναν ανοικτό, ειλικρινή και στρατηγικό διάλογο με τις χώρες και τις περιφέρειες εταίρους που θα βασίζονται στα σχετικά διμερή, διπεριφερειακά και διεθνή φόρουμ.

Όσον αφορά τα σχετικά φόρουμ διαλόγου:

— Σε **διεθνές επίπεδο**, η ΕΕ θα συνεχίσει την προβολή και τη δέσμευσή της για την αποψίλωση των δασών στο πλαίσιο των G7 και G20, του ΟΟΣΑ, της UNFCCC, της UNCCD, της ΣΒΠ, του FAO και του ΠΟΕ, καθώς και άλλων σχετικών φόρουμ.

— Σε **περιφερειακό και διμερές επίπεδο**, η ΕΕ ενσωματώνει την αποψίλωση των δασών σε όλα τα σχετικά πλαίσια συνεργασίας για τον διάλογο πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των επίσημων πολιτικών και τομεακών διαλόγων, των πράσινων συμμαχιών και εταιρικών σχέσεων και των έργων τεχνικής βοήθειας, αξιοποιώντας στον μέγιστο δυνατό βαθμό τους υφιστάμενους μηχανισμούς και διαδικασίες.

— Οι **συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών** (ΣΕΣ) και οι **συμφωνίες οικονομικών εταιρικών σχέσεων** (ΣΟΕΣ) της ΕΕ με χώρες και περιφέρειες εταίρους παρέχουν πρόσθετες πλατφόρμες διαλόγου και συνεργασίας σε θέματα βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένης της αποψίλωσης των δασών, με τη συμμετοχή των αρμόδιων αρχών και της κοινωνίας των πολιτών και από τις δύο πλευρές.

([14]) https://forest-observatory.ec.europa.eu/forest/gfc2020.
([15]) https://cordis.europa.eu/project/id/681518.
([16]) https://cordis.europa.eu/project/id/949932.
([17]) https://cordis.europa.eu/project/id/101001200.

— Σε **επίπεδο εμπειρογνωμόνων**, τον Οκτώβριο του 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκαινίασε την **πολυμερή πλατφόρμα φορέων για την προστασία και την αποκατάσταση των δασών του πλανήτη**, ώστε να συμβάλει στην προστασία και την αποκατάσταση των δασών του πλανήτη, η οποία χρησιμεύει ως φόρουμ ανταλλαγών μεταξύ των χωρών κατανάλωσης και παραγωγής, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των βιομηχανικών ενώσεων σε σχέση με την εφαρμογή του EUDR. Συνεδριάζει τακτικά και είναι ανοικτή στη συμμετοχή ενδιαφερόμενων μερών από χώρες εταίρους.

***Πλαίσιο 5*: Πολυμερής πλατφόρμα φορέων για την προστασία και την αποκατάσταση των δασών του πλανήτη**

Το 2020 η Επιτροπή δημιούργησε την «Πολυμερή πλατφόρμα φορέων για την προστασία και την αποκατάσταση των δασών του πλανήτη», με στόχο τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, των ερευνητών και τρίτων χωρών στη νομοθετική διαδικασία. Οι συνεδριάσεις της πλατφόρμας πραγματοποιούνται τακτικά. Μέσω της πολυμερούς πλατφόρμας φορέων, οι συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων των χωρών εταίρων, συμμετέχουν στη νομοθετική διαδικασία μέσω ειδικών εργαστηρίων, επικαιροποιήσεων που παρέχονται από την Επιτροπή και αιτημάτων για ανατροφοδότηση και συμβολή. Κατά τη μεταβατική περίοδο, οι τακτικές συνεδριάσεις διασφαλίζουν ότι συζητούνται όλα τα ζητήματα που αφορούν την προετοιμασία της εφαρμογής του EUDR και ότι ακούγονται οι απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών. Αυτό θα συνεχιστεί κατά το στάδιο της υλοποίησης. Μέσω της πλατφόρμας ανταλλάσσονται επίσης βέλτιστες πρακτικές, π.χ. όσον αφορά την ιχνηλασιμότητα και τους μικροκαλλιεργητές.

Εκτός από τα κράτη μέλη, συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων των σχετικών βιομηχανικών κλάδων και της κοινωνίας των πολιτών, επιπλέον των εκπροσώπων των χωρών εταίρων.

Λεπτομερείς πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των ημερήσιων διατάξεων, των πρακτικών, όλων των παρουσιάσεων και άλλου σχετικού υλικού, διατίθενται στον ιστότοπο του μητρώου της Επιτροπής ([18]).

6.2. **Ειδικές πρωτοβουλίες**

Εκτός από την προβολή και τον διάλογο, η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη και να αξιολογεί περαιτέρω μέτρα για τις αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης, σε στενή συνεργασία και συντονισμό με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη» ([19]). Επιπλέον, η ΕΕ θα ενισχύσει τη συνεργασία της με τα ιδρύματα αναπτυξιακής χρηματοδότησης (DFI) και τον ιδιωτικό τομέα για την προσέλκυση μακροπρόθεσμων επενδύσεων σε αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής Global Gateway της ΕΕ. Η ΕΕ θα συνεχίσει επίσης να αναπτύσσει τις εταιρικές σχέσεις της με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς (π.χ. ΠΟΕ, ΟΟΣΑ, Παγκόσμια Τράπεζα, UNEP, FAO κ.λπ.) για την επιτάχυνση του παγκόσμιου κινήματος για την ανάσχεση της αποψίλωσης των δασών.

6.2.1. *Πρωτοβουλία «Ομάδα Ευρώπη» για τις αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης*

Κατά τη διάρκεια της COP28 της UNFCCC, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δρομολόγησαν μια παγκόσμια πρωτοβουλία της «Ομάδας Ευρώπη» (ΤΕΙ) για τις αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης με τα ακόλουθα επιχειρησιακά στοιχεία για τη διευκόλυνση της μετάβασης χωρίς αποκλεισμούς σε βιώσιμη παραγωγή μηδενικής αποψίλωσης στις χώρες εταίρους:

α) Ο **κόμβος ΤΕΙ** θα παρέχει πληροφορίες και προβολή στις χώρες-εταίρους σχετικά με τις αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης και θα διενεργεί διαχείριση γνώσης για τον συντονισμό σχετικών προϋπαρχόντων έργων από την ΕΕ και τα κράτη μέλη με επικείμενες δραστηριότητες αφιερωμένες στους στόχους της ΤΕΙ. Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί ότι οι διάφορες δραστηριότητες της ΤΕΙ σε αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης στις χώρες παραγωγής μπορούν να ευθυγραμμιστούν καλύτερα, να εντοπιστούν κενά και να αποφευχθούν οι απολύσεις.

β) Το **πρόγραμμα «Βιώσιμη γεωργία για δασικά οικοσυστήματα» (SAFE)** αποτελεί τον σημαντικότερο πυλώνα της ΤΕΙ με τρέχουσες δραστηριότητες στη Βραζιλία, τον Ισημερινό, την Ινδονησία και τη Ζάμπια. Οι εργασίες για τη στήριξη του Βιετνάμ και της ΛΔΚ θα προστεθούν το 2024. Το πρόγραμμα επικεντρώνεται στη στήριξη των μικροκαλλιεργητών κατά τη μετάβασή τους σε βιώσιμες αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης και στην παροχή βοήθειας στις χώρες παραγωγής για τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη διασφάλιση της πρόσβασης στην αγορά της ΕΕ. Το πρόγραμμα SAFE θα κλιμακωθεί περαιτέρω με τις επικείμενες συνεισφορές των κρατών μελών.

([18]) https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=el&groupID=3282.

([19]) Για την περίοδο 2021-2024, η ΕΕ διέθεσε 1 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις για την προστασία, την αποκατάσταση και τη βιώσιμη διαχείριση των δασών στις χώρες εταίρους και 2,5 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις για τη στήριξη της βιώσιμης γεωργίας.

γ) Το **μέσο τεχνικής στήριξης για τις αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης** είναι ένα ευέλικτο και κατά παραγγελία μέσο για την παροχή βοήθειας στις χώρες παραγωγής με εμπειρογνωσία σχετικά με τεχνικές απαιτήσεις, όπως ο γεωεντοπισμός, η χαρτογράφηση της χρήσης γης και η ιχνηλασιμότητα, με ιδιαίτερη έμφαση στη συμπερίληψη των μικροκαλλιεργητών. Οι δραστηριότητες αυτές θα συντονίζονται στενά με τις αντιπροσωπείες της ΕΕ και θα ευθυγραμμίζονται μέσω του κόμβου TEI με προϋπάρχοντα έργα, συμπεριλαμβανομένου του SAFE, προκειμένου να δημιουργηθούν συνέργειες και να αποφευχθούν οι επικαλύψεις.

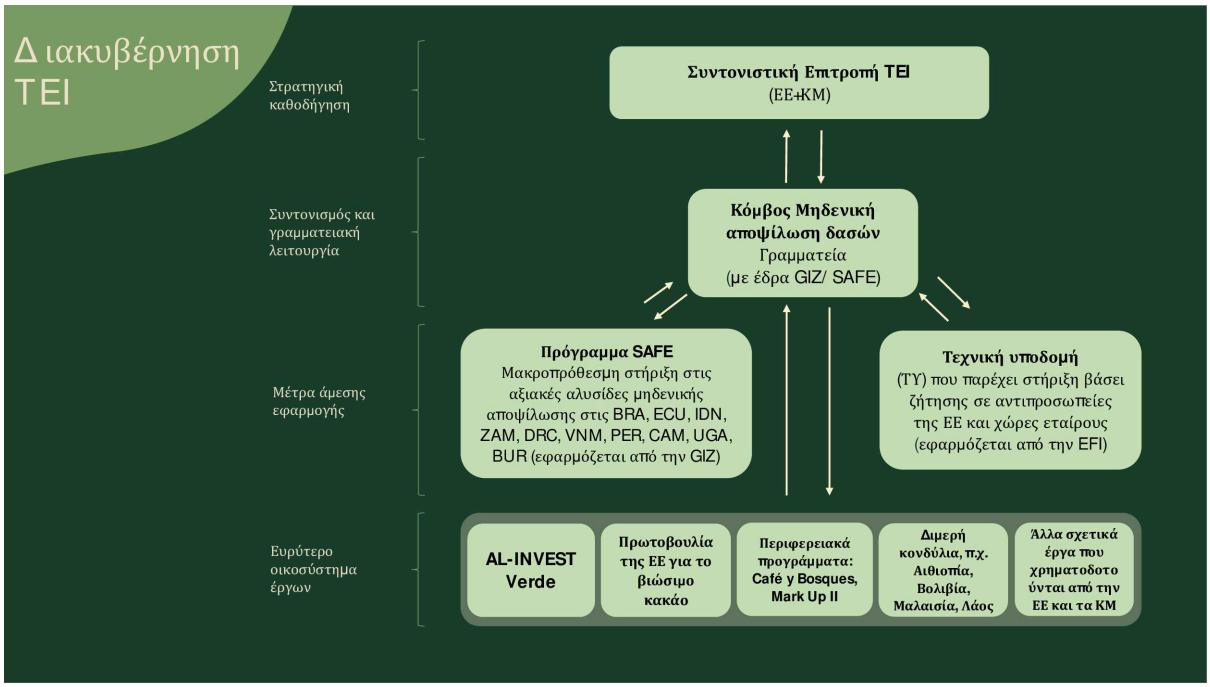

6.2.2. *Εταιρικές σχέσεις για τα δάση*

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ «Global Gateway», η ΕΕ επιδιώκει **εταιρικές σχέσεις για τα δάση** με ομόφρονες χώρες εταίρους, ώστε να προσφέρει ένα μακροπρόθεσμο και ολιστικό πλαίσιο για τη διατήρηση των δασών τους, δημιουργώντας παράλληλα αξία για αυτές και κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη. Οι εταιρικές σχέσεις για τα δάση επικεντρώνονται στη βελτίωση της διακυβέρνησης των δασών, συμπεριλαμβανομένης της πολυμερούς συμμετοχής, στην ενίσχυση των αξιακών αλυσίδων που βασίζονται στα δάση, στην τόνωση σταθερών και νόμιμων επιχειρηματικών περιβαλλόντων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του εμπορίου δασικών προϊόντων με έμφαση στη νομιμότητα, τη βιωσιμότητα και την ανάσχεση της αποψίλωσης των δασών.

Ειδικότερα, οι εταιρικές σχέσεις για τα δάση μπορούν να βοηθήσουν τους εταίρους να κατανοήσουν και να προσαρμοστούν στα ισχύοντα νομοθετικά και μη νομοθετικά πρότυπα. Θα συμβάλουν στην ανάπτυξη και την εφαρμογή συστημάτων ιχνηλασιμότητας για τα δασικά προϊόντα, μεταξύ άλλων αξιοποιώντας ελπιδοφόρες εμπειρίες στο πλαίσιο των συμφωνιών εθελοντικής εταιρικής σχέσης (VPA) στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την επιβολή της δασικής νομοθεσίας, τη διακυβέρνηση και το εμπόριο (FLEGT) ([20]), καθώς και των συστημάτων τους για τη διασφάλιση της νομιμότητας της ξυλείας. Ο EUDR βασίζεται στην εμπειρία από τον κανονισμό της ΕΕ για την ξυλεία (EUTR) και τον κανονισμό FLEGT ([21]), καλύπτοντας πρόσθετες απαιτήσεις πέραν της νομιμότητας, ώστε να διασφαλιστεί ότι η ξυλεία που διατίθεται στην αγορά της ΕΕ είναι μηδενικής αποψίλωσης. Οι εταιρικές σχέσεις για τα δάση αποσκοπούν επίσης στην ενίσχυση των οικονομικών κινήτρων για υψηλότερα περιβαλλοντικά πρότυπα, βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Οι εταιρικές σχέσεις για τα δάση αποσκοπούν στη στήριξη των χωρών εταίρων για την ανάσχεση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών μέσω της εφαρμογής των εθνικών καθορισμένων συνεισφορών τους στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού για το κλίμα και των εθνικών στρατηγικών και σχεδίων δράσης για τη βιοποικιλότητα στο πλαίσιο του παγκόσμιου πλαισίου για τη βιοποικιλότητα. Η ΕΕ έχει ήδη συνάψει εταιρικές σχέσεις για τα δάση με τη Γουιάνα, την Ονδούρα, τη Μογγολία, τη Δημοκρατία του Κονγκό, την Ουγκάντα και τη Ζάμπια και διερευνά επιλογές για τη σύναψη ακόμη περισσότερων, αξιοποιώντας τις σχετικές εμπειρίες της ΕΕ στον τομέα αυτό.

([20]) Εκτίμηση επιπτώσεων «Ελαχιστοποίηση του κινδύνου αποψίλωσης και υποβάθμισης των δασών που συνδέεται με προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ» (https://environment.ec.europa.eu/topics/forests/deforestation/regulation-deforestation-free-products_el) και έλεγχος καταλληλότητας του κανονισμού της ΕΕ για την ξυλεία και του κανονισμού FLEGT (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A52021SC0328).

([21]) Εκτίμηση επιπτώσεων «Ελαχιστοποίηση του κινδύνου αποψίλωσης και υποβάθμισης των δασών που συνδέεται με προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ» και έλεγχος καταλληλότητας του κανονισμού της ΕΕ για την ξυλεία και του κανονισμού FLEGT.

6.2.3. *Άλλες σχετικές πρωτοβουλίες*

Η ΕΕ διαθέτει άλλα προγράμματα για τη στήριξη της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και των μικροκαλλιεργητών στο πλαίσιο της στρατηγικής Global Gateway της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Για συγκεκριμένα παραδείγματα στη Λατινική Αμερική, ανατρέξτε στο **πλαίσιο 4**.

Επιπλέον, θα επιδιωχθεί συμπληρωματική προσέγγιση με τις μελλοντικές δράσεις στήριξης που σχετίζονται με την **οδηγία της ΕΕ για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα** (CSDDD), μόλις αυτή τεθεί σε εφαρμογή. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΕ θα παράσχει, μεταξύ άλλων, στήριξη στις κυβερνήσεις, τον ιδιωτικό τομέα και την κοινωνία των πολιτών σε τρίτες χώρες, ώστε να διευκολυνθεί η κατανόηση των αντίστοιχων απαιτήσεων του EUDR και της CSDDD και των οφελών τους (π.χ. όσον αφορά την καλύτερη προστασία των ανθρωπίνων και εργασιακών δικαιωμάτων και του περιβάλλοντος, τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων, τις σταθερές αλυσίδες εφοδιασμού, την αύξηση της ανθεκτικότητας κ.λπ.), απαντώντας παράλληλα στις ειδικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη. Η πρωτοβουλία «Ομάδα Ευρώπη» για τη βιωσιμότητα στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες θα είναι ιδιαίτερα σημαντική εν προκειμένω για τη στήριξη της εφαρμογής της οδηγίας CSDDD σε τρίτες χώρες. Για παράδειγμα, το γραφείο υποστήριξης της εν λόγω πρωτοβουλίας θα ανταλλάσσει σχετικές πληροφορίες, θα παρέχει καθοδήγηση και θα εργάζεται σε συνέργεια με τον κόμβο ΤΕΙ για τις αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης, κατά περίπτωση.

Η ΕΕ παρέχει επίσης **στοχευμένη στήριξη σε επίπεδο χώρας**, λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές ανάγκες στις χώρες παραγωγής καθώς και τα χρηματοδοτικά κονδύλια που έχουν διατεθεί στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (NDICI).

Τέλος, **οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί αναπτυξιακής χρηματοδότησης (DFI)**, καθώς και τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (ΔΧΙ), αυξάνουν τη δέσμευσή τους για την επέκταση των μακροπρόθεσμων επενδυτικών χαρτοφυλακίων στις αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης των δασών. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), για παράδειγμα, εξέδωσε ειδικό οδηγό τον Δεκέμβριο του 2022 για την αύξηση της χρηματοδότησης του δασικού τομέα ([22]).

Ένα συγκεκριμένο παράδειγμα είναι το έργο «Inclusive and Sustainable Forests in Morocco» [Βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη των δασών στο Μαρόκο] ([23]), μέσω του οποίου η ΕΤΕπ χορήγησε δάνειο ύψους 100 εκατ. EUR για τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης των δασών του Μαρόκου. Στηρίζοντας τη στρατηγική για τα δάση του Μαρόκου για την περίοδο 2020-2030, η δραστηριότητα θα υλοποιηθεί για περίοδο πέντε ετών από την Εθνική Υπηρεσία Υδάτων και Δασών (ANEF). Επιπλέον, στη Δημοκρατία της Μολδαβίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα, έχει παράσχει στήριξη για την προετοιμασία και την κοστολόγηση εθνικού προγράμματος δάσωσης ([24]). Το εθνικό πρόγραμμα επέκτασης και αποκατάστασης των δασών, που εγκρίθηκε το 2023, εκτιμάται ότι θα κοστίσει σχεδόν 759 εκατ. EUR ([25]). Σε περιφερειακό επίπεδο, στις χώρες της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης, η ΕΕ και η Παγκόσμια Τράπεζα συνεργάζονται για τη βελτίωση των κανονιστικών πλαισίων και της ικανότητας αντιμετώπισης της αποψίλωσης των δασών στο πλαίσιο του αντίστοιχου πυλώνα του προγράμματος EU4Environment.

([22]) https://www.eib.org/en/publications/20220173-forests-at-the-heart-of-sustainable-development.

([23]) https://www.eib.org/en/press/all/2023-558-maroc-bei-monde-100-millions-forets-inclusives-durables#:~:text=The%20EIB%20has%20granted%20a%20loan%20of%20%E2%82%AC100,the%20National%20Agency%20for%20Water%20and%20Forests%20%28ANEF%29.; https://www.eib.org/en/projects/all/20220943.

([24]) https://www.worldbank.org/en/news/feature/2024/05/21/investing-in-moldova-s-forest-biodiversity-to-build-a-more-sustainable-future.

([25]) https://www.eu4environment.org/news/how-the-european-union-jointly-with-the-world-bank-helps-moldova-green-its-landscapes/.

Πλαίσιο 6: Στρατηγική Global Gateway της ΕΕ — Παραδείγματα τρεχόντων προγραμμάτων και πρωτοβουλιών με οφέλη για τα βιώσιμα δάση και τις βιώσιμες γεωργικές αξιακές αλυσίδες στη Λατινική Αμερική

— Το **AMAZONIA +** είναι το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ πρόγραμμα που δρομολογήθηκε το 2023 για τη βελτίωση της ικανότητας των χωρών της λεκάνης του Αμαζονίου (Βενεζουέλα, Βολιβία, Βραζιλία, Γουιάνα, Ισημερινός, Κολομβία, Περού και Σουρινάμ) όσον αφορά την καταπολέμηση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών μέσω της συνεργασίας με τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές κυβερνήσεις, καθώς και με τις τοπικές κοινότητες και τους αυτόχθονες πληθυσμούς.

— Η **FIVE GREAT FORESTS OF MESOAMERICA** είναι μια πρωτοβουλία της «Ομάδας Ευρώπη» που συμβάλλει στην προστασία των τελευταίων εναπομεινάντων μεγάλων δασών της περιοχής. Έμφαση δίνεται στην παροχή επιστημονικών δεδομένων σχετικά με την κατάσταση αυτών των δασών με αξιοποίηση των διαστημικών προγραμμάτων της ΕΕ· στην αποτελεσματική διακυβέρνηση των δασών και στις αξιακές αλυσίδες μηδενικής αποψίλωσης· καθώς και στα περιβαλλοντικά δικαιώματα.

— Στο πλαίσιο του προγράμματος EUROCLIMA (που ξεκίνησε το 2008), η ΕΕ στηρίζει, μεταξύ άλλων, τον τομέα «Δάση, βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα» σε 18 χώρες της Λατινικής Αμερικής. Δόθηκε έμφαση σε καινοτόμα έργα και στη θεσμική ικανότητα διατήρησης των φυσικών πόρων, αύξησης της δέσμευσης άνθρακα των οικοσυστημάτων και βελτίωσης της ανθεκτικότητας των ανθρώπων στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, με γνώμονα τη φύση, σε ευθυγράμμιση με τις δημόσιες πολιτικές. Η ΕΕ συνέβαλε επίσης στη δημιουργία μιας περιφερειακής πλατφόρμας αυτοχθόνων λαών στο πλαίσιο του Οργανισμού της Συνθήκης Συνεργασίας του Αμαζονίου, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι παραδοσιακές γνώσεις και πρακτικές τους λαμβάνονται υπόψη στις κυβερνητικές προσπάθειες προστασίας της βιοποικιλότητας, προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και μετριασμού της.

***Πλαίσιο 7*: Πρόγραμμα «Terre Verte» για τη βιώσιμη γεωργία και δασοκομία**

Το 2022 η Επιτροπή ενέκρινε νέο πρόγραμμα ([26]) ύψους 115 εκατ. EUR για τη στήριξη της οικολογικής, χωρίς αποκλεισμούς και καινοτόμου ανάπτυξης του γεωργικού και δασοκομικού τομέα του Μαρόκου. Το πρόγραμμα «Terre Verte» έχει ως στόχο να συμβάλει στις μαροκινές εθνικές στρατηγικές «Πράσινη Γενιά» και «Μαροκινά Δάση» για την περίοδο 2020-2030, προωθώντας μια οικολογική μετάβαση που ευνοεί τη δημιουργία ευκαιριών αξιοπρεπούς εργασίας στο Μαρόκο στον τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας. Αυτό αποτελεί μέρος της πράσινης εταιρικής σχέσης ΕΕ-Μαρόκου, της πρώτης τέτοιου είδους πρωτοβουλίας της ΕΕ με χώρα εταίρο. Αποσκοπεί στην προώθηση της εξωτερικής διάστασης της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας μέσω της επιτόπιας δράσης και αναμένεται να αποτελέσει πρότυπο για παρόμοιες εταιρικές σχέσεις με άλλες χώρες, μεταξύ άλλων και στην αφρικανική ήπειρο.

7. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

Το πλαίσιο παρέχει μια ολοκληρωμένη δομή για τη συνεργασία με τις χώρες εταίρους σχετικά με τον EUDR στο πλαίσιο της κοινής παγκόσμιας πρόκλησης για την ανάσχεση της αποψίλωσης των δασών.

Το πλαίσιο επικεντρώνεται στη συνεργασία για την εφαρμογή του κανονισμού και στην παγκόσμια δέσμευση για την ανάσχεση της αποψίλωσης των δασών στο πλαίσιο των ΣΒΑ έως το 2020 και στη δέσμευση της Γλασκώβης για την ανάσχεση και την αντιστροφή της απώλειας δασών έως το 2030.

Κύριος στόχος της εταιρικής σχέσης είναι η προώθηση μιας δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς μετάβασης σε γεωργικές αλυσίδες εφοδιασμού μηδενικής αποψίλωσης χωρίς να μένει κανείς στο περιθώριο. Η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με εταίρους και ενδιαφερόμενα μέρη όσον αφορά τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων από την πλευρά της ζήτησης και της προσφοράς καθώς και σχετικά με τις συνεχιζόμενες προσπάθειές τους για βιωσιμότητα, και θα συνεχίσει να τους στηρίζει στην κατανόηση των εφαρμοστέων προτύπων και στην προσαρμογή τους σε αυτά.

Η εν λόγω εταιρική σχέση υλοποιείται μέσω προβολής, πολιτικού και στρατηγικού διαλόγου, ειδικών μέτρων στήριξης, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής βοήθειας, των επενδύσεων και της ανάπτυξης γνώσεων και καινοτομίας.

([26]) https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/eu-morocco-green-partnership-commission-adopts-key-programme-support-agricultural-and-forestry-2022-10-25_en#:~:text=The%20programme%20%E2%80%9CTerre%20Verte%E2%80%9D%20aims%20to%20contribute%20to,in%20Morocco%20in%20the%20agricultural%20and%20forestry%20sector.

Επεκτείνεται σε πολλά ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι περιφερειακές, εθνικές και τοπικές αρχές, βασικοί παράγοντες στις αξιακές αλυσίδες, συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων εταιρειών, των εμπόρων, των μικροκαλλιεργητών και των καταναλωτών, καθώς και της κοινωνίας των πολιτών, των αυτοχθόνων πληθυσμών και των τοπικών κοινοτήτων.

Για να καταστεί αποτελεσματική εταιρική σχέση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη και τα ευρωπαϊκά DFI. Θα διευκολύνει επίσης την ενίσχυση της συνεργασίας με τους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς.

Ωστόσο, η επιτυχία της εταιρικής σχέσης θα βασιστεί επίσης στη δέσμευση των εταίρων της ΕΕ να επιτύχουν τους παγκόσμιους στόχους για την ανάσχεση της αποψίλωσης των δασών, όπως καταδεικνύεται από τις εθνικές προσπάθειες για την ανάπτυξη των δικών τους πολιτικών με γνώμονα τη βιωσιμότητα όσον αφορά τις απαιτήσεις παραγωγής και δέουσας επιμέλειας και για την προώθηση υψηλότερων περιβαλλοντικών προτύπων σε διεθνή πλαίσια.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Γενικές αρχές για τη μεθοδολογία συγκριτικής αξιολόγησης

Σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της δυνάμει του EUDR, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναπτύσσει ένα σύστημα για τη συγκριτική αξιολόγηση των χωρών, όπως απαιτείται από το άρθρο 29 του εν λόγω κανονισμού, και έναν πρώτο κατάλογο ο οποίος θα δημοσιευθεί σε εκτελεστική πράξη. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τις σχετικές χώρες-εταίρους. Ο κατάλογος αυτός θα επικαιροποιείται τακτικά, υπό το πρίσμα νέων στοιχείων.

Για να εξασφαλιστεί πλήρης διαφάνεια πριν από τη δημοσίευση της εκτελεστικής πράξης, όσον αφορά τον κατάλογο που απαιτείται από τη νομοθεσία, η Επιτροπή γνωστοποιεί με το παρόν τις γενικές αρχές σχετικά με τη μεθοδολογία συγκριτικής αξιολόγησης.

Το σύστημα αυτό αποσκοπεί στην ταξινόμηση των χωρών ως χωρών **χαμηλού, τυπικού ή υψηλού κινδύνου**, διευκολύνοντας τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας των φορέων εκμετάλλευσης και επιτρέποντας στις αρμόδιες αρχές να παρακολουθούν αποτελεσματικά και να επιβάλλουν τη συμμόρφωση. Επιπλέον, λειτουργεί ως κίνητρο για τις χώρες παραγωγής να ενισχύσουν τη βιωσιμότητα των συστημάτων γεωργικής παραγωγής τους και να ελαχιστοποιήσουν τον αντίκτυπό τους στην αποψίλωση των δασών. Θα επιτρέψει επίσης στην Επιτροπή να συμμετάσχει σε διαβουλεύσεις και διαλόγους με τις χώρες προτεραιότητας.

Η μεθοδολογία της Επιτροπής βασίζεται σταθερά στη δέσμευση υπέρ της **δικαιοσύνης, της αντικειμενικότητας και της διαφάνειας**. Στηρίζεται σε **ποσοτικά κριτήρια** τα οποία βασίζονται σε επιστημονικά στοιχεία και διεθνώς αναγνωρισμένα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα, κυρίως από την αξιολόγηση των παγκόσμιων δασικών πόρων από τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών. Εστιάζοντας σε αυτούς τους μετρήσιμους παράγοντες, η Επιτροπή διασφαλίζει ότι η διαδικασία ταξινόμησης βασίζεται σε αξιόπιστα δεδομένα, ενώ παράλληλα συνδυάζεται με μεθοδολογία **ποιοτικής αξιολόγησης**, κατά περίπτωση.

Η μεθοδολογία για τον χαρακτηρισμό των χωρών ως χαμηλού κινδύνου περιλαμβάνει διεξοδική **ποσοτική αξιολόγηση**, σύμφωνα με τα κριτήρια που απαριθμούνται στο άρθρο 29 παράγραφος 3 του EUDR, εξετάζοντας πρωτίστως την αποψίλωση τόσο σε απόλυτους όρους (εκτάρια χαμένων δασών ανά έτος) όσο και σε σχετικούς όρους (ποσοστό απώλειας δασικής κάλυψης ετησίως), λαμβάνοντας υπόψη τους παγκόσμιους μέσους όρους αποψίλωσης. Βλ. κατωτέρω οπτική επισκόπηση της ποσοτικής εκτίμησης.

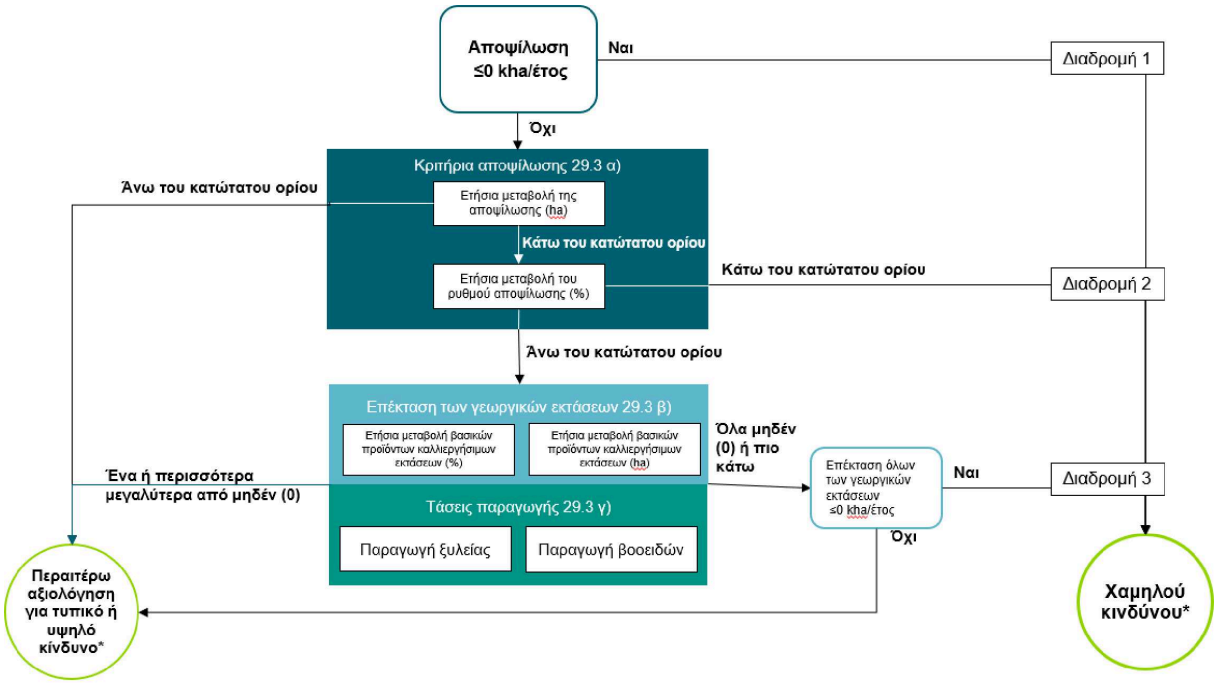

*Αυτή η κατηγοριοποίηση δεν είναι οριστική και είναι πιθανή μια περαιτέρω αξιολόγηση σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 29 παράγραφος 4 στοιχεία α) έως ε).

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία, η μεγάλη πλειονότητα των χωρών παγκοσμίως θα ταξινομηθούν ως χαμηλού κινδύνου. Αυτό δίνει την ευκαιρία να επικεντρωθούν οι συλλογικές προσπάθειες και οι πόροι για την προστασία των δασών στις γεωγραφικές περιοχές όπου οι προκλήσεις της αποψίλωσης των δασών είναι εντονότερες. Αυτό δημιουργεί επίσης εφικτούς στόχους για τις χώρες που χρειάζονται βελτίωση και μειώνει το κόστος για τους φορείς εκμετάλλευσης.

Όσον αφορά τις χώρες υψηλού κινδύνου, έως ότου επανεξεταστεί η ταξινόμηση, η εν λόγω κατηγορία δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις χώρες που υπόκεινται σε κυρώσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου της ΕΕ, λόγω ιδιαίτερων δυσκολιών στη διεξαγωγή ελέγχων δέουσας επιμέλειας κατά μήκος των αξιακών αλυσίδων των εν λόγω χωρών.

Όλες οι άλλες χώρες που δεν έχουν ταξινομηθεί ως χαμηλού ή υψηλού κινδύνου παραμένουν στην τυπική κατηγορία. Στο πλαίσιο της εν λόγω κατηγορίας, η μεθοδολογία συγκριτικής αξιολόγησης επιτρέπει την υιοθέτηση ειδικής προσέγγισης για τις χώρες που βρίσκονται στο χαμηλότερο ή υψηλότερο άκρο της κατηγορίας κινδύνου, τόσο σε απόλυτες τιμές (εκτάρια χαμένων δασών ανά έτος) όσο και σε σχετικούς όρους (ποσοστό απώλειας δασικής κάλυψης ετησίως). Με τις χώρες αυτές η Επιτροπή θα συνεργαστεί κατά προτεραιότητα. Παράλληλα, η Επιτροπή μπορεί να συνεργαστεί με άλλες χώρες, ιδίως με εκείνες που έχουν σημαντικό εμπόριο με την ΕΕ σε βασικά προϊόντα που εμπίπτουν στον EUDR.

Μια **ποιοτική μεθοδολογία** θα στηρίξει τους διαλόγους που θα διεξαχθούν με τις εν λόγω χώρες, με στόχο τη βελτίωση της κατάστασης αποψίλωσης των δασών και, ενδεχομένως, την αποφυγή της ταξινόμησης ως χωρών υψηλού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων αξιολογήσεων σε περιφερειακό επίπεδο, κατά περίπτωση.

Η ποιοτική αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη τα κριτήρια που απαριθμούνται στο άρθρο 29 παράγραφος 4 του EUDR, και πιο συγκεκριμένα: πληροφορίες που υποβάλλονται σχετικά με την αποτελεσματική κάλυψη των εκπομπών και των απορροφήσεων από τη γεωργία, τη δασοκομία και τη χρήση γης στην εθνικά καθορισμένη συνεισφορά στη UNFCCC· συμφωνίες και άλλες πράξεις μεταξύ της ενδιαφερόμενης χώρας και της Ένωσης και/ή των κρατών μελών της, οι οποίες καλύπτουν την αποψίλωση και την υποβάθμιση των δασών και διευκολύνουν τη συμμόρφωση των σχετικών βασικών και των σχετικών παράγωγων προϊόντων με το άρθρο 3 και την αποτελεσματική εφαρμογή τους· τους ισχύοντες εθνικούς ή υποεθνικούς νόμους· τη διαθεσιμότητα και διαφάνεια των σχετικών δεδομένων που αφορούν την τήρηση ή την αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών, των τοπικών κοινοτήτων και άλλων δικαιούχων εθιμικών δικαιωμάτων κατοχής· και τις κυρώσεις που επιβάλλονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ή το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τις εισαγωγές και εξαγωγές των σχετικών βασικών και των σχετικών παράγωγων προϊόντων. Βλ. κατωτέρω οπτική επισκόπηση της ποιοτικής εκτίμησης.

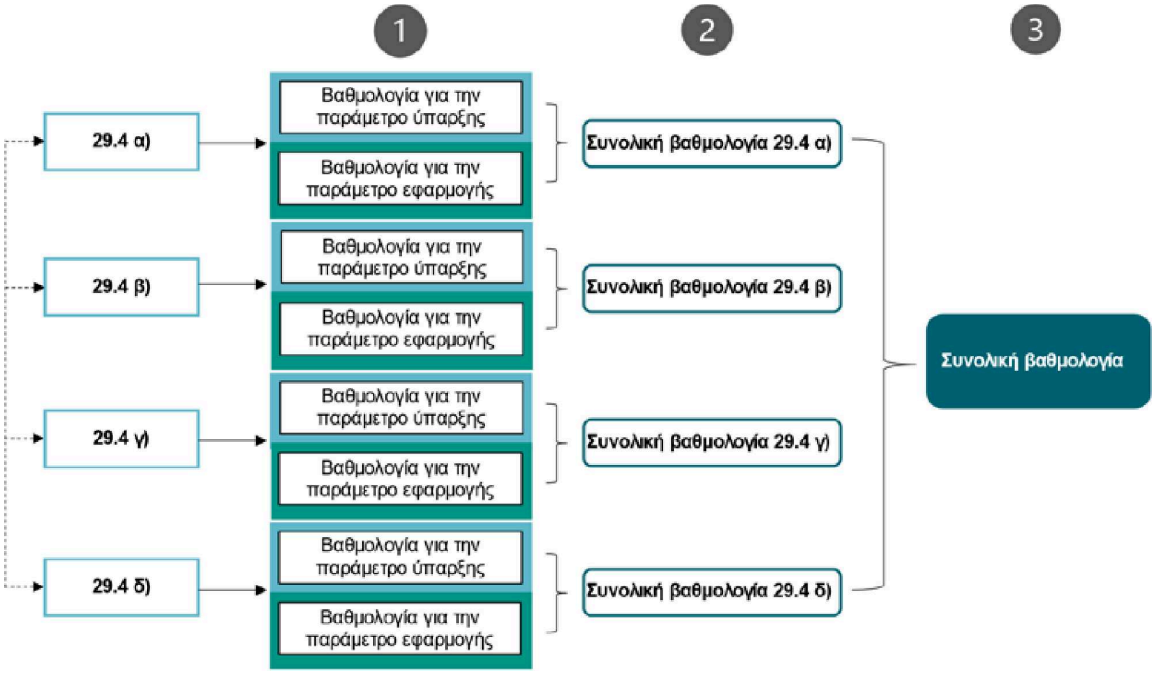

Παράλληλα θα πραγματοποιηθούν επαφές με όλες τις άλλες σχετικές χώρες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν σημαντικές εμπορικές συναλλαγές με την ΕΕ όσον αφορά τα βασικά προϊόντα που αφορά ο EUDR.

Για να διασφαλιστεί ότι λαμβάνονται υπόψη τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα, η ταξινόμηση της χώρας είναι μια δυναμική διαδικασία, η οποία αναθεωρείται τακτικά τόσο από ποσοτική όσο και από ποιοτική άποψη. Νέα στοιχεία του FAO καθίστανται διαθέσιμα ανά πενταετία, γεγονός που συνεπάγεται, σύμφωνα με τον κανονισμό, την επανεξέταση της ταξινόμησης των χωρών. Η Επιτροπή προβλέπει μια τέτοιου είδους πρώτη επανεξέταση το 2026.

Συνολικά, το σύστημα συγκριτικής αξιολόγησης της Επιτροπής αποτελεί κρίσιμο μέσο στην παγκόσμια προσπάθεια για την καταπολέμηση της αποψίλωσης και της υποβάθμισης των δασών. Με την εφαρμογή αυστηρής, βασιζόμενης στα δεδομένα και διαφανούς μεθοδολογίας, η Επιτροπή δεσμεύεται να διασφαλίσει ότι ο EUDR εφαρμόζεται κατά τρόπο αποτελεσματικό και ισότιμο.